

پارتی و دهولهتی سهربهخوی کوردستان

مهريوان وريا قانع

دواهه مین بهش

ئینکار ناکریت میژووی دریژی بیدهولهتی کوردو میژووی دریژی ههپهشهکردنی دراوسیکانی کورد له کوردو میژووی دریژی کاری ناشیرینیکردن بهرامبهه به کورد، پیوستیهکی سایکۆلۆژی گهورهی به باسکردنی دامهزاندنی دهولهتی کوردی و ههپهشهکردن له ولاتانی دراوسی دروستکردوه. به دریژیای میژووی هاوچهرخ کورد نهیویراوه باس له خهون و چاوهروانییه سیاسییه راستهقینهکانی خوی بکات که بریتیه له دامهزاندنی دهولهتیکی کوردی سهربهخۆ. کورد له چارهکی یهکهمی سهدهی بیستهمهوه بهردهوام رووی به ههپهشهی عهقلیهتی دراوسی قهسابو گورگینهکانیدا تهقیوهتهوه . بهردهوامیش لهوه به ئاگابوو که دراوسیکانی ئامادهن بۆ ریگرتن تهناهت له خهونینین به دامهزاندنی دهولهتیکی کوردی سهربهخۆوه، ههمووشتیکی ئهجامبدهن. لهه ههلوهمهرجهدا سیاسهتی پارتی له ریگای پیداکرتنی بهردهوام لهسهه لهی دامهزاندنی دهولهتی سهربهخۆ بۆ کوردو ههپهشهکردن له ولاتانی دراوسی، جۆریک له ئاسودهیی نهفسی، ئهگه نه ئیم بهختهوهریی، به خه لک دههخشیت. ئهوه ههسته به خه لک دههخشیت که بههیزن و ئهتوانن وهلامی ههپهشه دهرهکیهکان به ههپهشه بدهنهوه و ئهوه داخواییه سیاسیانهش بهرزبکهنهوه که نزیکي سهدهیهکه لهناو دهرن و سایکۆلۆژیای خۆیاندا دهیشارنهوهوه دهیچهپینن. بهدهنگهوهچوونی بریکی بهرچاوی خه لکی کورد لهناوهوهوه دهرهوهی کوردستان، بهدهم ئهه گوتاره سیاسییهی پارتیهوه، ئهه پیکهاتو دۆخه نهفسیه تاکهکهسی و دهستهجهمعیهی لهپشتهوهیه. بهلام کیشهکه لهوهدایه ئهه ئاسودهگیه نهفسیه که پارتی به خه لکی ئههخشیت، هیچ بناغه و بنهمایهکی واقعیانهی له دونیای ئیمهه دا نییه. ئهه ئاسودهیهی ئاسودهیهکی سهرابیهی لهسهه هیزو توانای ناوهکی سیاسهتو کۆمه لگای کوردی دروستنهبووه، شتیکی نییه پارتی بتوانیت له کوردستاندا بیپاریزیتو بیسهپیتیت. ئهه ئاسودهیهی ئاسودهیی ناو گوتاریکی ئیعلامی تایبهته که لهپشتیهوه ههندیکی حیساباتو مملانیی حیزبی تایبهت ئامادهیه، نهک ستراتیژیکی نهتهوهیی پتهو کاربۆکراوو بیرلیکراوه . لهپاستیدا شیوازی بهپهوهبردنی سیاسی و ئیداری و ئابوریی له کوردستانداو شیوازی مامه لهکردنی دهسه لاتاران لهگه ل کۆمه لگای کوردیدا، نهک ناتوانیت ئهه ئاسودهیهی نهفسیه بیپاریزیت، یان بناغه یهکی پتهوی بۆ دروستبکات، به لکو هیچ ئهگه ریکی مانه وهشی بۆ ناهیلیتهوه. ئهه ئاسودهیهی زیاتر دهرهجمای ههندیکی گه مه و مانۆرو تهکتیکی سیاسییه که کارکردنیکی ئیعلامی لهسهه برینه سایکۆلۆژییه قوولهکانی کورد وهک نهتهوهیهکی بیدهولهت دهیانبات بهپهوه . پارتی له ئاستی ئیعلامدا باس له دروستکردنی دهولهتی کوردیی دهکات، بهلام شیوازی عههلیانهی سیاسهتی ئهه حیزبه و هی حیزبهکانی تری کوردستانیش له ئاستی واقعی و عههلهیدا، ریکاوریک ریگرن له

دروستبوونی دوله‌تی سهربه‌خۆ له كوردستاندا. باسكردنی دوله‌تی سهربه‌خۆ لای پارتی ريك وهك باسكردنی ئاويكى سازگار ه بۆ كه سيكى تينو له بيابانيكى وشكو برينگو كاكي به كاكي بيئاودا. ئه و باسكردنه نهك ناتواني تينو به تينو به كه سه كه بشكيني ت، به لكو ئه و كه سه تينو ترو لاواز ترو پروكيناوتر دهكات. باسكردنی دوله‌تی كوردی سهربه‌خۆ، لانيكه م له م ساته‌ی ئيستادا و به و شيويه‌ی پارتی دهكات، ئه‌گه‌ری دروستكردنی دوله‌تی سهربه‌خۆی كوردی دوورده‌خاته‌وه و نزيكى ناخاته‌وه. سياسه‌تی دوو حيزبه دهسه‌لاتداره‌كه‌ی كوردستان له پازده سالی رابردودا هه‌موو ئه‌گه‌ريكى سهربه‌خۆبوونی ئه‌م پارچه‌يه‌ی كوردستانيان به عه‌مه‌لی له‌ناوبردوه. چونكه وهك پيشتريش ئاماژه‌م پيكرد له غيابي ئابووريه‌کی پته‌وو خۆژيندا و له غيابي ئيجماعيكى سياسی شويینی متمانه‌و له غيابي ريزگرتنی لانيكه‌می داخوازی خه‌لكو كۆمه‌لگادا و له غيابي لانی هه‌ره‌كه‌می كرانه‌وه‌ی دهسه‌لات به‌رووی هيزه‌كاني ده‌روه‌ی نوحبه‌ی سياسی دهسه‌لاتدارو له غيابي كه‌مترين ئاست له دادپه‌روه‌ری كۆمه‌لايه‌تيدا و له غيابي خه‌ون و هيزو مژده‌ی واقيعی و يه‌كگرتووی نه‌ته‌وه‌بيداو... هه‌تد، هه‌موو باسكردنيكى دروستكردنی دوله‌تی كوردی نهك ته‌نها به‌خشيني وه‌ميكی بيبناغه‌يه به خه‌لك، به‌لكو كردنه‌وه‌ی ده‌رگای جه‌ه‌نه‌ميشه له‌سه‌ر ركو شوقيني ت و رۆحی ساديانه‌ی دوله‌ت و ميلله‌ته دراوسيان به‌رامبه‌ر به كورد. به‌خشيني هه‌ليكى سياسی گه‌وره‌شه به و هيزه توندره‌وو شوقينيست و دژه كوردانه‌ی كه ئه‌م باسكردنه بيبناغه‌يه‌ی دوله‌تی سهربه‌خۆی كوردی وهك هه‌ره‌شه‌يه‌کی گه‌وره به كۆمه‌لگاكاني خويان ده‌فرۆشنه‌وه. له‌پاستيدا ئه‌م باسكردنه به‌رده‌وامه‌ی دامه‌زراندنی دوله‌تی كوردی نهك ته‌نها هيزه راسته‌وو شوقيني دژه كورده‌كان ئه‌كتيفه‌كاته‌وه و ئا و به ئاشه دژه كورديه‌كانياندا دهكات، به‌لكو ئه و هيزو به‌شانه‌ش له كۆمه‌لگاكاني دراوسيمان كه په‌رگيرانه دژه كورد نين، ده‌خاته هه‌لوپه‌ستی رقه‌به‌رايه‌تی و هه‌ره‌شه‌و پياده‌كردنی سياسه‌تيكى توندوتيزه‌وه. ئه‌مه جگه له‌وه‌ی ده‌رگا له‌سه‌ر دروستبوونی كۆمه‌ليك هاوكيشه‌ی ئيقليمی نوچ ده‌كاته‌وه كه سه‌ره‌جه‌ميان دژ به كوردو دژ به ئارامی و ئاسايشی بارودۆخی ئه‌مپه‌رۆكه‌ی كوردستان ده‌بن. گه‌ر باسكردنی دوله‌تی سهربه‌خۆ ئاماژه‌يه‌کی واقيعانه‌ی تيدا بوايه بۆ ئه‌گه‌رو توانای دروستكردنی ئه‌م دوله‌ته، ده‌كرا بلين دوله‌تان و ميلله‌تانی دراوسێ چي ده‌كه‌ن با بيكه‌ن، چۆن سه‌ری خويان له‌به‌رد ئه‌ده‌ن با بيده‌ن و كام كيو به‌رزه ئه‌وه‌بگرن. به‌لام كيشه‌كه له‌وه‌دايه ئه‌م باسكردنه پشته‌ستور نييه به ئاماده‌گی سه‌ره‌تاييتيريني مه‌رج و توانای ناوه‌کی دروستكردنی دوله‌تيكى سهربه‌خۆ. مه‌سه‌له‌كه ته‌نها گوتاريكى ئيعلاميه‌ كه ململانی له‌سه‌ر دهسه‌لات له كوردستاندا ئاراسته‌ی دهكات. پارتی يان هه‌ر هيزيكي سياسی تر كه به‌راستی دروستكردنی ده‌وله‌تيكى سهربه‌خۆی بۆ كورد بوويت، ده‌بيت به‌نه‌يني و بيخوگي‌فكردنه‌وه و بيده‌نگه‌ده‌نگی نا و كه‌نا له ئيعلاميه‌كان كاری بۆبكات و به‌ر له‌وه‌ی هيج بناغه‌يه‌کی ناوه‌کی بۆ ئه و دوله‌ته دروستكراييت، دونیای ده‌وربه‌ری له‌خۆی نه‌وروييت. زياد له سه‌ده‌يه‌ك له‌مه‌وبه‌ر رۆشنيريكي گه‌وره‌ی وهك حاجی قادری كۆبی ده‌ركی به‌گرنگی كاری بيده‌نگو بئ ده‌هول و زورنای ئيعلامی كردوه بۆ مه‌سه‌له‌ی خۆئاماده‌كردن بۆ دامه‌زراندنی دوله‌تيكى كوردی سهربه‌خۆ. ئه‌گه‌ر كۆمه‌لگای سياسی كوردی سه‌رده‌می حاجی قادر يه‌كگرتووتر بوويت له‌وه‌ی ئه‌مپه‌رۆ، ئه‌گه‌ر هيزی دوژمنانی كورد له‌وكاته‌دا لاوازتر بوويت له هيزيان له‌مپه‌رۆدا، ئه‌گه‌ر هاوكيشه سياسيه نيونه‌ته‌وه‌یی و ناوچه‌يه‌يه‌كاني ئه و رۆژه كراوه‌تر بووبن بۆ گۆران له‌وانه‌ی ئه‌مپه‌رۆ، ئه‌گه‌ر كۆمه‌لگای كوردی ئه و سه‌رده‌مه توانای خۆبه‌خيوكردنی خۆی زياتر بوويت له‌وه‌ی ئه‌مپه‌رۆ، ئه‌وا هيشتا

كاركردن بۇ دروستكردنى دولەتتىكى سەربەخۇ لاي حاجى قادر پىويستى بەنھىنىكارىيەكى گەورە ھەبوو. بەپىچەوانەو پارتى ئەمىرۇ لە دۇخى غىابى لانىكەمى پىداويستىيە ھەرەسادەكانى دروستبوونى دولەتدا، دەنگەدەنگىكى ئىعلامى گەورە لى سەر ئەم مەسەلەيە بەرپاكردو. ھىمىكردەو بە عەقلانىكردنى ئەم دەنگەدەنگە ئىعلامىيە ئەركىكى نەتەوئى گىرنگە. ھەر ھىزىكى كوردى بىھوئىت دولەت بۇ كورد دروستبكات، دەئىت سەرەتا لەناو كۆمەلگى كوردى خۇيدا كارى بۇبكات، نەك لەسەر تەلەفىزۇن و پۇژنامەى ولاتە دراوسىكانەو بانگەشەيەكى بىبناغەى بۇبكات.